

ЛІТАРАТУРА І МАСТАЦТВА

ОРГАН МІНІСТЭРСТВА КУЛЬТУРЫ І ПРАУЛЕННЯ САЮЗА ПІСЬМЕНІКАУ БССР.

№ 45 (1579) Пятніца, 9 чэрвеня 1961 года Цана 4 кап.

ЧЫТАЙЦЕ У СЁННЯШНІМ НУМАРЫ

● Справаздачу са сходу творчай інтэлігенцыі рэспублікі. ● Артыкул В. Ладзігінай пра архітэктару сённяшняга дня. ● Школа і жыццё. Письмо з Браслаўскага раёна. ● Рэцэнзію на кніжку „Беларуская савецкая літаратура за мяжой“. ● Артыкул А. Семановіча „Вялікі сын Расіі“. ● Творчы партрэт маладога акцёра В. Тарасова. ● Нататку „Незабыўнае“ аб геранінай разведчыцы Таццяне Бауэр. ● Пра сустрэчу герояў Брэсцкай крэпасці. ● Артыкул С. Капары аб аглядзе музычных навучальных устаноў.

„У палітыцы партыі, у яе ідэалогіі савецкай пісьменнікі, кампазітары, мастакі, работнікі кіно і тэатра знаходзяць невычэрпную крыніцу творчага натхнення. Ідэі партыі яны ўспрымаюць як свае ўласныя ідэі“.

М. С. ХРУШЧОУ.

СТВАРАЦЬ СПЕКТАКЛІ ЯРКІЯ, ЗМЯСТОЎНЫЯ

У апошні раз закрылася заслано на сцене... Тэатральны сезон скончыўся. Мінскія творчыя калектывы выехалі на гастролі ў гарады і вёскі рэспублікі, у РСФСР і ў Украіну. У гэці дні мінчан прыбылі Тэатр імя Якуба Коласа і Магілёўскія абласны тэатр, а таксама з жыхарамі сталіцы Савецкай Беларусі сустрэцца таксама творчы калектыв Гродзенскага і Гомельскага абласных тэатраў.

1961 год у мастацтва не з'яўляецца звычайным, прадзавым годам. Усе савецкія людзі, а разам з імі работнікі літаратуры і мастацтва рыхтуюцца да XXII з'езда Камуністычнай партыі Савецкага Саюза. Нядаўна ў часопісе «Коммунист» прагучаў натхненны заклік Мікіты Сяргеевіча Хрушчоў: «Нам патрэбны такія кінны, кінафільмы, спектаклі, творы, музыкі, жывапісы і скульптуры, якія выхоўвалі б людзей у духу камуністычнай ідэалогіі».

Чым жа падавалі нашы артысты і рэжысёры сваіх гледачоў у мінулым сезоне і чаго яшчэ не стаяе тэатрам?

Сучаснасць стала душой, гаючай тэмай сцэнічнага мастацтва рэспублікі. У пераўраўненні з сезонам 1959—60 гадоў рэпертуар тэатраў значна ўзбагачаецца нацыянальнымі творами. Купалаўды і з папыхам паказалі «Лявоніха на арбіце» А. Макаёнка, коласавы «Выгнанне блудніцы» І. Шамякіна, оперны тэатр — «Калочу ружу» А. Семановіча (лібрэта А. Бачылы), Ю. Сабельніцкіх (лібрэта А. Бачылы).

Асабліва цікавыя спектаклі ў тым, што ў іх адчуваецца подых нашага вясельнага часу, што героі ім і ўзнікаюць савецкія людзі — будаўнікі камунізма.

У лепшых спектаклях сезона праявілі свой талент, творчыя фантазію драматургі і кампазітары, рэжысёры і акцёры, дэкаратары і работнікі паставачных частак тэатраў.

Добрага слова заслугоўвае работа рэжысёраў Б. Зрынна, Б. Браганава, В. Броўкіна і дырэктар Л. Любімава, мастакоў Я. Чамудрава, Я. Нікалаева і іншых майстроў, якія з натхненнем і творчай энергіяй паставілі спектаклі аб сучасніках, ідэі і новах творах значных аўдэскаў і ўдзячы перш за ўсё тэатра называю Б. Платонава, які выдатна вывелі камедыйны характар Лявоніха ў спектаклі «Лявоніха на арбіце».

Радасная адзнака мінулага сезона — дзейнае творчае збліжэнне прафесіяналаў і самадзейнага тэатраў. Гэта асабліва выразна праявілася ў выступленнях вядомых майстроў на сцэнах народных тэатраў і пісьніках артыстаў-аматараў у спектаклі Тэатра імя ЛКСМБ «Кухарка».

Асабліва ўвагі заслугоўваюць пытанні горадабудаўніцтва. Яшчэ многае трэба зрабіць для ўкаранення ў практыку сучасных прыёмаў планіроўкі і забудовы. У бліжэйшыя гады мы павінны стварыць дзясяткі новых мікрараёнаў, новых гарадоў, зручных для жыцця, прывабных па вонкавым выглядзе, — пры мінімальным матэрыяльных выдатах. У гэтыя гады архітэктарам-горадабудаўнікам неабходна ўвесць час сур'езна павышаць свае прафесіянальныя майстэрства.

не наладзілі яшчэ цеснага супрацоўніцтва з беларускімі драматургамі.

Не пазбеглі нашы тэатры пастаўкі драбнотных, ілюстрацыйных, слабых павялі ідэіна-мастацкіх якасцяў п'ес. Спектаклі з неглыбокімі канфліктамі, бедныя па думкай, з героямі, павышанымі жыццёвай перакачальнасці, усё яшчэ з'яўляюцца ў рэпертуары.

У тэатры оперы і балета заблыта на творы Я. Цікоцкага, А. Багатырова, В. Залатарова, Р. Пуксты. Іх даўно ўжо не паказваюць гледачам. Есць падставы папярэджаць мастацкае кіраўніцтва гэтага тэатра ад захвалення апэратыўным жанрам на шкоду опернай класіцы. Аперысты Плянкіна і Штрауса тут часцей гучаць, чым оперы Чайкоўскага і Рымскага-Корсакава, Глінкі і Мусаргскага.

Неабмежавана XXII з'езд Камуністычнай партыі Савецкага Саюза. Рыхтуючыся да гэтай сусветна-гістарычнай падзеі, работнікі беларускіх тэатраў клопацца аб новым зместоўным рэпертуары і якасці яго сцэнічнага ўвасаблення.

Оперны тэатр працуе над балетам Я. Глебава «Мара балерыны». У тэатры імя М. Горкага рыхтуюць прэм'еру «Выгнанне блудніцы». У калектыве купалаўды ідуць рэпетыцыі п'есы П. Васілеўскага «Любоў, Надзея, Вера» — пра людзей Салігорскага камбіната. Новы рэпертуар ствараюць у абласных і народных тэатрах.

Аднак не ўсе прафесіянальны і самадзейныя калектывы забяспечаны высокамастацкімі п'есамі. Даламачнікі ім узбагачаць рэпертуар новымі зместоўнымі, глыбокімі па думцы драматычнымі творами — пачынаюць беларускія пісьменнікі. Жыццё дзе безліч тэм, вартых увагі драматургаў. Асабліва вострай і надзейнай праблемай з'яўляецца стварэнне паўнакроўнага характару сучаснага — героя з шырокай жыццёвай і дэлегіямі, высокай сацыяльна-сцэнічнай свядомасцю і працавітасцю.

Трэба сказаць, што мінулае сезон не вылучае асабліва яркіх рэжысёрскіх удачамі. Мы не можам, на жаль, назваць такіх цікавых і смелых рэжысёрскіх рашэнняў, якія б здзіўлялі нашых гледачоў у спектаклях «Антымістычная трагедыя» (Тэатр імя М. Горкага, рэжысёр М. Співак) і «Наваліны будзе» (Тэатр імя Якуба Коласа, рэжысёр Ю. Шчыракоў). А між тым, поспех п'ес на сцене, які вядома, у многім залежыць ад таленту і творчай фантазіі іх пастаноўшчыкаў.

Увага рэжысёраў рэспубліканскіх і абласных тэатраў у новым сезоне павінна быць скіравана на стварэнне ансамблевых спектакляў, у якіх, нібы ў добра складзеным аркестры, выступаюць і рэжысёр, і асабліва акцёры, і мастакі са звычайнай моладдзю.

Моладзь з поспехам дэбютвала ў многіх спектаклях мінулага сезона. Можна прыгадаць творчыя удачы Л. Давідовіч у спектаклі «Твой светлы шлях» (Тэатр імя Янкі Купалы), Л. Былінскай у спектаклі «Анія» (Тэатр імя М. Горкага), Г. Гарбука («Згублены сын») у тэатры імя Якуба Коласа. Гэта дае падставу нашым тэатрам яшчэ смелей вылучаць моладзь на асноўныя ролі ў сучасным і класічным рэпертуары.

Але нехта абмяжоўвае толькі вылучэннем маладых артыстаў. Трэба наспына выхоўваць іх, засцерагаць ад самазаспакоенасці, зазнайства, абывакоўсці да свайго творчай дзейнасці, даламачыць моладзі глыбей засвоіць выдатны мастацкія традыцыі і высокародныя маральна-этычныя прынцыпы карысцвя савецкага тэатра.

Мала ўвагі ішч асабліва тэатрам сцэнічнай мове. Нашы лепшыя акцёры дасканала авалодалі многімі «таемнымі» майстэрствам МХАТ і Малого тэатра. На жаль, не ўсе пераходзілі ад іх вялікую пашану да роднага слова, да раскрыцця музыкі, інтанацыйнага багацця роднай гаворкі.

Пачынаюць абавязак творчых работнікаў беларускай сцэны — палкаліца аб тым, каб нарадзілася больш спектакляў з глыбокай філасофскай думкай, спектакляў-адрэцыву, у якіх будучы абавязаны тыповыя з'явы часу. Яны нам уяўляюцца як творы розных жанраў і форм, але характэрныя бескампраміснай працавітасцю да ідэіна-мастацкай якасці, з бездокорным эстэтычным густам.

Да стварэння такіх спектакляў заклікае нас Камуністычная партыя, гэтага чакае ад майстроў тэатральнай культуры савецкай народ.

НОВАЯ ТВОРЫ СКУЛЬПТАРАУ

І. Міско. Партрэт Героя Сацыялістычнай Працы Фёдора Алексеевіча.

Парадавалі новымі творами і драматургі. Песня А. Макаёнка «Лявоніха на арбіце» і І. Шамякіна «Выгнанне блудніцы» высока цэняцца гледачом.

Новыя творы стварылі і паэты. П. Панянка і М. Танк напісалі вершы аб Амерыцы. А. Куляшоў — аб жыцці нашага сучасніка. Сучасныя прывіваюць свае творы У. Дубоўка, М. Лужанін, А. Званок, К. Кірэнка. А. Вялюгін адлюстраванне ў оперы Семановіча —

Я К ПАВЕДАМЛЯЛАСЯ, у Мінску адбыўся сход актыву творчай інтэлігенцыі Беларусі. З дакладам аб задачах творчай інтэлігенцыі па дастойнай сустрэчы XXII з'езда КПСС выступіў кандыдат у члены Прэзідыума ЦК КПСС, першы сакратар ЦК КП Беларусі К. Т. Мазураў.

Пасля даклада тав. К. Т. Мазурава пачаліся спрэчкі. Выступаючы гаварылі аб поспехах, дасягнутых у развіцці літаратуры і мастацтва Беларусі, расказвалі аб тым, як творчы інтэлігенцыя рэспублікі рыхтуецца да значна большай падзеі ў жыцці партыі і народа — да XXII з'езда КПСС, ускрыўшы недахопы ў дзейнасці творчых саюзаў і калектываў.

Першым у спрэчках выступіў старшыня праўлення Саюза пісьменнікаў БССР П. У. Броўка.

— За апошнія дзесяцігоддзі, — сказаў ён, — беларуская літаратура стала адным з перадавых атрадаў нашай агульнасацыяльнай шматнацыянальнай літаратуры. Усё лепш, створанае намі, агульняваема. Яно пераказана на рускую мову і заваявала прызнанне агульнасацыяльнага чытача. Есць у нас творы, якія шырока вядомы і за рубяжом. Гэта сведчанне стабільнасці нашай літаратуры, яе агульнявае прызнанне.

Растуць нашы сувязі з братнімі літаратурамі. У нас паспяхова прайшлі тыдні ўрачэйскай, літоўскай, латыскай, маладзіванскай літаратуры. Сама моцная ў нас сувязь з вялікай рускай літаратурай. Мы шыра ўдзячы нашым сябрам — рускім паэтам і пісьменнікам за даламачы. У цяперашні час мы рыхтуемся да правядзення ў Беларусі тыдня рускай літаратуры, які яшчэ больш узмацне нашу братнюю дружбу.

Тав. Броўка расказаў аб тым, што зрабіў беларускі пісьменнік у апошні час і над чым працуе цяпер. Выходзіць з друку раман У. Карпава «Вясенняя ліўня» — аб аўтабудаўніцтве. Надрукаваў першую кнігу рамана аб каласічным будаўніцтве «Серадзібор» П. Пестрак. У часопісе «Малодосць» надрукавана аповесць А. Асіпенкі аб жыцці моладзі «Сыну майго сына». Цыкл твораў аб сучаснай вёсцы апублікаваў у часопісе «Полымя» Я. Брыль. Г. Папоў надрукаваў у часопісе «Неман» аповесць аб старшніках Каласа. З'явілася аповесць аб сучасным калгасе «Месца ў жыцці» У. Шахана.

Я. Скрыган, А. Рылько, В. Быкаў, А. Карпюк, У. Краўчанка, І. Грамовіч, І. Дубоўскі, В. Вітка працавалі і працуюць над творами на сучасную тэму. Новы раман «Людзі на балюсе» скончыў І. Межж. Шыкавую кнігу для дзяцей «Тенька Гром» напісаў П. Кавалёў.

Парадавалі новымі творами і драматургі. Песня А. Макаёнка «Лявоніха на арбіце» і І. Шамякіна «Выгнанне блудніцы» высока цэняцца гледачом.

Новыя творы стварылі і паэты. П. Панянка і М. Танк напісалі вершы аб Амерыцы. А. Куляшоў — аб жыцці нашага сучасніка. Сучасныя прывіваюць свае творы У. Дубоўка, М. Лужанін, А. Званок, К. Кірэнка. А. Вялюгін адлюстраванне ў оперы Семановіча —

РАЗАМ З ПАРТЫЯЙ, РАЗАМ З НАРОДАМ

СХОД АКТИВУ ТВОРЧАЙ ИНТЕЛЛІГЕНЦЫ БЕЛАРУСІ

аб юнацкіх гадах Ул. І. Леніна, А. Русеці — пазам аб ідэіна-мастацкай у нашы дні «Яго вялікага чалавек». М. Абрамчык завяршыў шмал вершаў аб беларускіх гарняках. А. Вялюгін — пазам аб старшніках калгаса, Г. Бурайкін — рэпартаж «Поліцай нафтабуд».

Нямала створана нарысаў аб перадавых людзях нашай рэспублікі. Да XXII з'езда КПСС намячаецца выдаць спецыяльны зборнік нарысаў аб героях нашых дзён.

Зразумела, працягае прамоўца, я не поўніць расказаў аб тым, што зрабіў і робіць пісьменнікі. Але і пералічыць гаворчыць аб творчай актыўнасці пісьменніцкай арганізацыі.

Нам, работнікам навуцы, работнікам літаратуры і мастацтва, многае даецца нашай партыяй, Савецкім урадам, нашым народам, але многае патрабуецца і ад нас, гаворчыць тав. Броўка. Вялікія і адказныя задачы паставілі перад намі Цэнтральным Камітэтам КПСС і Кожнага з нас павінна непакоіць пачуццё адказнасці за нашу дзейнасць, за тое, каб апраўдаць сваёй працай высокае давер'е партыі і народа.

Слова атрымалася старшнікам праўлення Саюза кампазітараў БССР, народным артыстам СССР Я. К. Цікоці. Ён гаворыць, што беларускія кампазітары і музыканты, які і ўнесь савецкай народ, рыхтуюцца дастойна сустрэчы XXII з'езд КПСС. Натхнёным стымалам для ўдальму творчасці з'яўляецца артыкул М. С. Хрушчоў «Да новых поспехаў літаратуры і мастацтва», апублікаваны ў часопісе «Коммунист».

Беларускія кампазітары ствараюць у гонар XXII з'езда партыі новыя балеты і сімфоніі, святочныя ўвядзенні і прэлюдыі для прафесійнага аркестра, саната і іншых камерна-інструментальных твораў гераніна-латыскага гучання. У садружнасці з паэтам ствараюцца кантаты, разгорнутыя хоры, песні і раманы аб партыі, Радзіме, савецкім гуманізме, аб людзях камуністычнага заўтра.

Год назад беларуская кампазітарская арганізацыя рабіла справаздачу на сакратарыяце Саюза кампазітараў СССР. Рад твораў атрымаў добрыя водгукі і ўключаны ў музычна-выдавецкія планы выдавецтваў Масквы і Ленінграда. Толькі ў 1961—1962 гадах там выйдуць творы 12 беларускіх кампазітараў, а таксама работы 6 музыкантаў.

Тав. Цікоці расказаў, як беларускія кампазітары, ствараючы ў музычных рэабанках і багаты вобраз нашага сучасніка. У пэўнай ступені ён знайшоў адлюстраванне ў оперы Семановіча —

трэцім сюіце Алашава, у кантатах Кузняцова, у радзе песень Алоўнікава, у сімфонічнай і камернай творчасці Багатырова, Вагнера, Падкавырава і іншых.

Да 91-га гадавіны з дня нараджэння У. І. Леніна створан рад новых уладных песень аб вялікім працадвору і настаяўніку працоўных.

Больш разнастайнай і шматбаковай, адзначае прамоўца, стала за апошні час грамадская дзейнасць кампазітараў. Яны арганізуюць творчыя справаздачы і сустрэчы з працоўнымі. Толькі за пачаткі года гэтага года адбылося 108 творчых выездаў-сустрэч. Кампазітары і выканаўцы выязджалі ў самыя аддаленыя куткі рэспублікі.

Саюз кампазітараў з'явіўся ініцыятарам арганізацыі пастаянна дэлегацкага тэатра семінара смадзевых кампазітараў у Мінску, правядзення абласных семінараў. Пры Мінскім палацы піанераў арганізаваны музычны клуб для дзяцей. Кампазітары шэфуюць над сярэдняй школай № 14 горада Мінска, Бабруйскай музычнай школай і Ашмянскай школай-інтэрнатам. Мы ўзялі шэфства таксама над мастацкай самадзейнасцю Мінскай вобласці.

Далей тав. Цікоці спыніўся на пытанні падрыхтоўкі музычных кадраў.

У заключэнне прамоўца запэўніў Цэнтральны Камітэт КПБ, што кампазітары Беларусі з поспехам выконваюць абавязкі свайго прынятыя ў гонар XXII з'езда КПСС.

На трыбуне рэжысёр Ашмянскага народнага тэатра П. А. Дакуча. Ён расказаў аб дзейнасці калектываў. Тэатр праводзіць многа цікавых і карысных мерапрыемстваў. Пры ім створан савет, у склад якога ўваходзяць кіруючыя работнікі калектываў, артысты, работнікі культуры вёскі. Часта на пасяджэнні савета запрашаюцца кіраўнікі калгасаў і саўгасаў.

Спектаклі тэатра цэла прымаюцца сельскімі гледачом. Таму вельмі часта прыходзіць, аказваючы на пажаланні насельніцтва, даваць не па аднаму, а па два спектаклі ў адным населеным пункце.

Вялікую даламачу аказваюць народам калектывы артыстаў Беларускага дзяржаўнага акадэмічнага тэатра імя Янкі Купалы. Тав. Дакуча ад імя калектываў гэтыя падзяку купалаўцам за выказаную даламачу.

Даламачуюць тэатру аўтары п'ес. Яны прыязджаюць на месца, дзе расказваюць, як лепш паставіць п'есу, раскрываюць той ці іншы вобраз. Так, у тэатры пабывалі тав. Макаёнка, Сяргееў.

Шмат увагі ўдзяляў тав. Дакуча пытанню рэпертуару. Ён гаворыць, што тэатры павінны ставіць п'есы, блізкія да сучаснага жыцця, і зразумелыя нашаму гледачу. Такія п'есы ў нас ёсць, і іх трэба ўключаць у рэпертуар. Рэжысёры часам не цікавіцца зместам п'есы, а глядзяць, якія з'явіліся на яе рэцэнзіі. А бывае і так, што п'еса не ставіцца толькі таму, што яе аўтар яшчэ малавядомы.

— Мастацтва, — сказала народная артыстка БССР Г. Б. Абухвіч, — з'яўляецца магучай зброй у справе камуністычнага выхавання працоўных. Творчыя работнікі зусім і ўсюды павінны разам з партыяй, Вялікай і адказнага задачы ставіць перад работнікамі літаратуры і мастацтва ў цяперашні час. Нема больш высакроднай для нас мэты, як барацьба за мір. За гэтую высакродную справу змагаюцца Камуністычная партыя, савецкі народ, усё прагрэсіўнае чалавецтва.

У СМЕЛЫХ ПОШУКАХ

Шмат новых думак узнікла ў нас пасля Усесаюзнага з'езда архітэктараў. Калі ў недалёкім мінулым творчая энергія архітэктараў ірвацца была накіравана на стварэнне фасадаў індывідуальных дамоў, у якіх некратычна пераймаўся архітэктурныя формы мінулага, дык цяпер важнейшай асаблівасцю дзейнасці савецкіх архітэктараў з'яўляецца комплексны падыход да вырашэння ўсіх архітэктурных, функцыянальных і эканамічных задач на горадабудаўнічай аснове. Стварэнне практычна новых гарадоў, жылых раёнаў, мікрараёнаў, прамысловых вузлаў, распрацоўка тыпавых практычных жылых, цывільных і прамысловых будынкаў сталі асноўнымі аб'ектамі работы нашых архітэктараў.

Зроблена намі нямаля. Аднак мы павінны яшчэ больш актывізаваць сваю творчую дзейнасць, павялічыць свае намаганні па хутчэйшым вырашэнню творчых задач.

нага завода, на 450 тысяч квадратных метраў жылой плошчы. У гэтым конкурсе прымаюць удзел творчыя калектывы Белдзяржпраекта, Мінспраекта, Інстытута будаўніцтва і архітэктурны АН БССР, кафедры архітэктурны Беларускага політэхнічнага інстытута і Віцебскага аблпраекта. Мы спадземся, што архітэктары прыкладуць максимум творчых намаганняў, каб новы жылы раён стаў сапраўды іскавай перадавога творчага вопыту і высокага эстэтычнага густу.

Каб правільна вырашыць горадабудаўнічыя задачы, варт падумаць пра разумную карговасць забудовы, рэзерваванне свабодных тэрыторый для будаўніцтва. Мы не можам пагадзіцца з неабурываным імкненнем некаторых архітэктараў забудоваць грамадскія цэнтры гарадоў толькі жылымі дамамі. Бо ўжо цяпер узнікаюць сур'езныя цяжкасці пры размяшчэнні школ, клубаў, дзіцячых устаноў і інш. у цэнтральных частках гарадоў. А з цягам час часта аб'ём культурнага будаўніцтва значна ўзрастае.

Мы яшчэ няўважліва ставімся да архітэктурных прамысловых будынкаў і планіроўкі прамысловых раёнаў. А гэта пытанне вельмі важнае, бо звыш 50 працэнтаў ўсё капіталаўкладанне за гады сямідзяцілаў ляжыць на патрыбы прамысловага будаўніцтва. У Беларусі ёсць удальму вырашэнні архітэктурны прамысловых будынкаў. Апошнія ірвацца ўпісваюцца ў архітэктурны ансамбль забудовы нашых магістралаў і плошчаў. Яскравым прыкладам можа служыць забудова плошчы Я. Коласа ў Мінску, дзе найбольш яркімі па архітэктурны будынак паліграфкабіната, а таксама будынак гадзінікавага завода на

праспекце імя Сталіна, радыёзавода па Чырвонай вуліцы ў Мінску і інш. Ад планіроўкі прамысловых раёнаў у многім залежыць эканаміка будаўніцтва. Дастаткова сказаць, што, дзвякуючы творчым пошукам архітэктараў пры эксперыментальным планаванні новых прадпрыемстваў, удалося скараціць тэрыторыю прамысловых раёнаў на 20—30 працэнтаў, а даўжыню дарог і камунікацый — на 15—30 працэнтаў.

Нашы архітэктары павінны шмат увагі аддаваць сельскаму будаўніцтву, планіроўкі сельскагаспадарчых раёнаў. Праектуйчыя рэспублікі абавязаны да два — тры гады распрацаваць схемы раённай планіроўкі. Варта значна ўважліва сельскія населеныя пункты, большасць якіх цяпер налічвае не звыш 50—60 двароў кожны. Трэба працягваць пошук лепшых вырашэнняў жылых і вытворчых будынкаў для вёскі і інш. Тут асабліва вялікая роля належыць калектыву архітэктараў «Белгипрсельбуд».

Хоць зрухі ў нашай архітэктурнай дзейнасці было б памылкова лічыць, што ўжо цалкам скончыла з аднабоковым разуменнем яе эстэтычных задач. Жыццё патрабуе перагляду многіх традыцый, прыёмаў у архітэктурі і горадабудаўніцтве. На Усесаюзным з'ездзе прыводзіліся прыклады, калі і да гэтага часу пры праектаванні асобных будынкаў выкарыстоўваюцца архаічныя формы. Яшчэ працягваецца пераметральная стужкавая забудова вуліц-калідоў, нягледзячы на ​​назручныя прыжыццё ў такіх дамах, бо яны ірвацца выходзяць на шумныя магістралі і зрываюцца асярэдкі выпадкі, калі архітэктары прытрымліваюцца моднай свабоднай забудовы, на сутнасці заахочваючы бязладдзе і выпадковую расстаноўку дамоў.

У сучасных умовах, калі змяніліся метады будаўніцтва і характар будаўнічых матэрыялаў, нельга механічна пераімаць архітэктурныя формы мінулага. Прапаганда новай архітэктурны — адна з важных задач нашага творчага Саюза. Надзейнай формай такой прапаганды з'яўляецца папулярызаваная прагрэсіўныя прыёмы забудовы, лепшых будынкаў. Неабходна абмярковацца з прыжыццёвым шырокая грамадскай не толькі практы, але і ажыццэўлення на практыцы пабудовы. У стаўленні новага архітэктурнага стылю вялікае значэнне мае сімвалічныя скульптурныя і мастацкія ўвядзенні ў сваёй творчасці моцна трымаюцца за старыя формы і прыёмы майстэрства, не лічыцца з духам часу, з карыннымі зрухамі ў архітэктурнай творчасці. Новым дэканічным архітэктурным формам павінны быць уладальны адпаведныя формы дэкаратывага, манументальнага роспісу, скульптуры. У творчых дыскусіях, у смелых пошуках — шлях да арыгінальнага сімвалу архітэктурнай скульптуры і жывапісу.

У яркім партыйным дадзеным — артыкуле М. С. Хрушчоў «Да новых поспехаў літаратуры і мастацтва» савецкай архітэктурнай знаходзіць ключ да правільнага разумення партыйнасці ў мастацкай творчасці: «Перш за ўсё быць партыйным у мастацкай творчасці, — гаворыць М. С. Хрушчоў, — гэта значыць прывіваюць сваё, свае сілы, свой талент вялікай справе барацьбы за камунізм, за ажыццэўленне палітыкі Камуністычнай партыі, а значыць, справе народа».

Архітэктары Беларусі дамагаюцца здзіўлення ў сваёй творчай практыцы заклікаў партыі і ўрада і рыхтуюцца дастойна сустрэць XXII з'езд КПСС.

В. ЛАДЫГІНА, старшыня Саюза архітэктараў БССР.

У свеце ідзе цяпер спаборніцтва дзвюх сістэм — сацыялістычнай і капіталістычнай.

Работнікі літаратуры і мастацтва павінны выкрываць негуманітарнасць буржуазнай ідэалогіі, яе іжыявасць. Сваёй зброй яны заклікаюць бітваць усякіх дэражнікі капіталізму.

Тав. Абухвіч

РАЗАМ З ПАРТЫЯЙ, РАЗАМ З НАРОДАМ

(Заканчэне. Пачатак на 1-й стар.)

«Гамлет» і працяг работ над спектаклем «Рэмэ і Джульета». Мы звяртаемся з просьбай да нашых беларускіх спецыялістаў больш актыўна працаваць над стварэннем п'ес на сучасную тэматыку, якія адлюстравалі б слаўныя справы нашга народа ў будаўніцтве камунізма.

Затым выступілі старшыня арганізацыі кінематографістаў БССР, народны артыст БССР У. У. Кірычэвіч. Ён гаворыць: «Вядомым паходам называюць Мікіта Сяргеевіч Хрушчоў наш рух да камунізма. У гэтым паходзе поплеч з гераічным рабочым класам і калгасным селянствам ідзе і наша савецкая інтэлігенцыя. Кіруючыся ўказаннямі У. І. Лёніна аб тым, што літаратура і мастацтва з'яўляюцца важнейшай часткай агульнанароднай барацьбы за камунізм, партыя заўсёды надавала і надае пераважнае значэнне творчай дзейнасці мастацкай інтэлігенцыі, росквіту нашай шматнацыянальнай савецкай культуры. Партыя клопатліва, уважліва і чула накіроўвае развіццё літаратуры і мастацтва па шляху служэння народу, па шляху сацыялістычнага рэалізму.

Не так даўно наша студыя выпускала толькі адзін мастацкі фільм у год. За апошні час яна зрабіла вялікі крок уперёд. Да статкова скажыце, што за 3 гады студыя выпусціла 10 мастацкіх фільмаў, а іх 9 па сцэнарных беларускіх аўтараў. У 1960 годзе мы пераехалі ў новы будынак. Многім таварышам, якія сядзець тут кожны дзень, што ў нас ужо створаны ўмовы для нармальнай творчай работы. Аднак гэта даўна не так. На жаль, мы яшчэ не можам ра-

біць адмыкці карцін на новай студыі, таму што не закончаны і не ўступілі ў строй іх адны адмыкці павільён. Няма на новай студыі таксама асноўных вытворчых цэхуў. Мы да гэтага часу вымушаны здымаць на старой, малапрыстасаванай базе.

Але ці можам мы, прыквятачы гэтымі цяжкасцямі, апраўдываць нашы недахопы? Вядома, не. Глядаць не даруе і не можа дараваць нам дзівячэй работ. Мы павінны працаваць у гэтых умовах, якія даюць нам самыя вяршыні мастацтва на нашай студыі. У нашай практыцы нярэдка бывае так, што мы запускаем у вытворчасць неапрацаваныя, сям'яны сцэнарыі, якія неабходна дапрацоўваць у працэсе здымак.

За апошні час у нас пачалі ўмацоўвацца творчыя сувязі з беларускімі пісьменнікамі. З іх дапамогай студыя стварыла рад фільмаў, якія па праву ўвайшлі ў актыўна агульнанацыянальную кінематографію.

У цяперашні час студыя працуе над стварэннем карцін на сучасныя тэмы. Па сцэнар'ю М. Гаргулява здымаецца фільм, які расказвае аб працоўных будзнях беларускіх трактарызаводцаў. Рыхтуюцца да пастаноўкі карціна «Сябраўныя дарогі» (аўтар сцэнарыя Я. Вялічка), якая расказвае аб жыцці і працы паравознай бригады, аб высакаротнасці і аб маральных якасцях не людзей.

Над сцэнар'ем «Зямля соль», прысвечаным будаўніцтву Салігорскага калійнага камбіната, працуе малады пісьменнік У. Караткевіч. Абшараюць у гэтым годзе дашчэты сцэнарыі на сучасную тэму пісьменнікі І. Шамякіна, А. Макаўна, А. Маўзона і іншыя.

Але мы не забываем і аб тэматыцы, звязанай з гераічнай барацьбой беларускага народа ў дні Вялікай Айчыннай вайны. У плане нашай студыі створаны карціны аб Вера Харужай, абальскіх камасольных-падпольшчыках і юных героях-піянерах у час Айчыннай вайны.

Але ўсё пералічанае — гэта яшчэ вельмі мала, калі ўлічыць, што студыя павінна павялічваць з кожным годам выпуск карцін. Для гэтага нам патрэбна многа добрых сцэнарыяў, а гэтую вялікую задачу мы не можам вырашыць без актыўнай дапамогі нашых пісьменнікаў.

Галоўны дырэктар Беларускага дзяржаўнага Вялікага тэатра оперы і балета, народны артыст БССР Л. У. Любімаў сваё выступленне прысвяціў пытанню развіцця опернага і балетнага мастацтва ў рэспубліцы.

Разам з усім савецкім народам, — гаворыць ён, — калектыв нашата тэатра рыхтуецца да сустрэчы XXII з'езду роднай Камуністычнай партыі. Звяжваючы сезон, мы можам з некаторым задавальненнем адзначыць, што ішла імкненне да стварэння сваіх нацыянальных оперных і балетных твораў ужо дае станоўчыя вынікі.

Вялікай падзеяй гэтага сезона з'явілася з'яўленне на сцене тэатра першай оперы маладога беларускага кампазітара Юрыя Семязя, што будзе вяртальным крокам у нашым ажанічэнні з савецкай опернай тэатральнай тэндэнцыяй.

Мы рады паслухаць гэтай оперы, але разам з тым і глыбока ўсведамляем, што перад намі стаяць вялікія задачы па стварэнню новых буйных оперных твораў, якія ўдзялялі б нашым рэалістам, савецкім людзям, будаўніцтву камунізму. Цяпер тэатр напружана працуе над стварэннем новага беларускага балета маладога кампазітара Я. Глебава «Мара балеры».

Зачэкаем вынікі ад гэтых твораў, якіх мы чакаем з вялікай цікавасцю.

У плане тэатра на бліжэйшы год пастаноўка балета Г. Вагнера «Фідэліа» святло на дзірты М. Алтухова і опера Ю. Семязя на лібрэта А. Бацькіна «Залаты вальс». Але мы не можам абмежавацца толькі гэтымі пастаноўкамі. Мы чакаем новых твораў ад старэйшага пакалення беларускіх кампазітараў Я. Цікошка, А. Богатырова, У. Алюшкава, П. Падкавырава і іншых.

Наш тэатр заўсёды адчувае клопаты і дапамогу партыі і ўрада. Мудрыя ўказанні Мікіты Сяргеевіча Хрушчова аб цесным адданні інтэлігенцыі і народа асветляюць шлях далейшага развіцця нашай культуры.

Злучэнне вялікай адказнасці, з гарачым жадааннем аддаць усе свае сілы, усе сваё майстэрства далейшаму росквіту савецкага опернага мастацтва мы рыхтуем сустрэчы XXII з'езду нашай роднай Камуністычнай партыі.

Узровень школы з вялікім уздымам прыняў п'яніна Цэнтральнаму Камітэту КПСС.

Ад імя ўсіх спецыялістаў і работнікаў мастацтва, ад імя ўсёй інтэлігенцыі Савецкай Беларусі, гароруша ў п'яніна, мы запэўніваем Цэнтральны Камітэт Камуністычнай партыі Савецкага Саюза, што будзем вяртальным крокам у нашым ажанічэнні з савецкай опернай тэндэнцыяй.

Мінае чэра сустрэлі выступленне самадзейных артыстаў з Віліянаў. Узровень мастацкай самадзейнасці ў Віліянаў павялічыўся ў параўнанні з іншымі сельскімі і навука-культуры раёнамі. Гэты раён павялічыў колькасць самадзейных артыстаў і спецыялістаў у параўнанні з іншымі сельскімі і навука-культуры раёнамі.

Мінае чэра сустрэлі выступленне самадзейных артыстаў з Віліянаў. Узровень мастацкай самадзейнасці ў Віліянаў павялічыўся ў параўнанні з іншымі сельскімі і навука-культуры раёнамі. Гэты раён павялічыў колькасць самадзейных артыстаў і спецыялістаў у параўнанні з іншымі сельскімі і навука-культуры раёнамі.

Мінае чэра сустрэлі выступленне самадзейных артыстаў з Віліянаў. Узровень мастацкай самадзейнасці ў Віліянаў павялічыўся ў параўнанні з іншымі сельскімі і навука-культуры раёнамі. Гэты раён павялічыў колькасць самадзейных артыстаў і спецыялістаў у параўнанні з іншымі сельскімі і навука-культуры раёнамі.

Мінае чэра сустрэлі выступленне самадзейных артыстаў з Віліянаў. Узровень мастацкай самадзейнасці ў Віліянаў павялічыўся ў параўнанні з іншымі сельскімі і навука-культуры раёнамі. Гэты раён павялічыў колькасць самадзейных артыстаў і спецыялістаў у параўнанні з іншымі сельскімі і навука-культуры раёнамі.

Мінае чэра сустрэлі выступленне самадзейных артыстаў з Віліянаў. Узровень мастацкай самадзейнасці ў Віліянаў павялічыўся ў параўнанні з іншымі сельскімі і навука-культуры раёнамі. Гэты раён павялічыў колькасць самадзейных артыстаў і спецыялістаў у параўнанні з іншымі сельскімі і навука-культуры раёнамі.

Мінае чэра сустрэлі выступленне самадзейных артыстаў з Віліянаў. Узровень мастацкай самадзейнасці ў Віліянаў павялічыўся ў параўнанні з іншымі сельскімі і навука-культуры раёнамі. Гэты раён павялічыў колькасць самадзейных артыстаў і спецыялістаў у параўнанні з іншымі сельскімі і навука-культуры раёнамі.

Мінае чэра сустрэлі выступленне самадзейных артыстаў з Віліянаў. Узровень мастацкай самадзейнасці ў Віліянаў павялічыўся ў параўнанні з іншымі сельскімі і навука-культуры раёнамі. Гэты раён павялічыў колькасць самадзейных артыстаў і спецыялістаў у параўнанні з іншымі сельскімі і навука-культуры раёнамі.

Мінае чэра сустрэлі выступленне самадзейных артыстаў з Віліянаў. Узровень мастацкай самадзейнасці ў Віліянаў павялічыўся ў параўнанні з іншымі сельскімі і навука-культуры раёнамі. Гэты раён павялічыў колькасць самадзейных артыстаў і спецыялістаў у параўнанні з іншымі сельскімі і навука-культуры раёнамі.

Мінае чэра сустрэлі выступленне самадзейных артыстаў з Віліянаў. Узровень мастацкай самадзейнасці ў Віліянаў павялічыўся ў параўнанні з іншымі сельскімі і навука-культуры раёнамі. Гэты раён павялічыў колькасць самадзейных артыстаў і спецыялістаў у параўнанні з іншымі сельскімі і навука-культуры раёнамі.

Мінае чэра сустрэлі выступленне самадзейных артыстаў з Віліянаў. Узровень мастацкай самадзейнасці ў Віліянаў павялічыўся ў параўнанні з іншымі сельскімі і навука-культуры раёнамі. Гэты раён павялічыў колькасць самадзейных артыстаў і спецыялістаў у параўнанні з іншымі сельскімі і навука-культуры раёнамі.

Мінае чэра сустрэлі выступленне самадзейных артыстаў з Віліянаў. Узровень мастацкай самадзейнасці ў Віліянаў павялічыўся ў параўнанні з іншымі сельскімі і навука-культуры раёнамі. Гэты раён павялічыў колькасць самадзейных артыстаў і спецыялістаў у параўнанні з іншымі сельскімі і навука-культуры раёнамі.

Мінае чэра сустрэлі выступленне самадзейных артыстаў з Віліянаў. Узровень мастацкай самадзейнасці ў Віліянаў павялічыўся ў параўнанні з іншымі сельскімі і навука-культуры раёнамі. Гэты раён павялічыў колькасць самадзейных артыстаў і спецыялістаў у параўнанні з іншымі сельскімі і навука-культуры раёнамі.

Мінае чэра сустрэлі выступленне самадзейных артыстаў з Віліянаў. Узровень мастацкай самадзейнасці ў Віліянаў павялічыўся ў параўнанні з іншымі сельскімі і навука-культуры раёнамі. Гэты раён павялічыў колькасць самадзейных артыстаў і спецыялістаў у параўнанні з іншымі сельскімі і навука-культуры раёнамі.

Мінае чэра сустрэлі выступленне самадзейных артыстаў з Віліянаў. Узровень мастацкай самадзейнасці ў Віліянаў павялічыўся ў параўнанні з іншымі сельскімі і навука-культуры раёнамі. Гэты раён павялічыў колькасць самадзейных артыстаў і спецыялістаў у параўнанні з іншымі сельскімі і навука-культуры раёнамі.

Мінае чэра сустрэлі выступленне самадзейных артыстаў з Віліянаў. Узровень мастацкай самадзейнасці ў Віліянаў павялічыўся ў параўнанні з іншымі сельскімі і навука-культуры раёнамі. Гэты раён павялічыў колькасць самадзейных артыстаў і спецыялістаў у параўнанні з іншымі сельскімі і навука-культуры раёнамі.

Мінае чэра сустрэлі выступленне самадзейных артыстаў з Віліянаў. Узровень мастацкай самадзейнасці ў Віліянаў павялічыўся ў параўнанні з іншымі сельскімі і навука-культуры раёнамі. Гэты раён павялічыў колькасць самадзейных артыстаў і спецыялістаў у параўнанні з іншымі сельскімі і навука-культуры раёнамі.

Мінае чэра сустрэлі выступленне самадзейных артыстаў з Віліянаў. Узровень мастацкай самадзейнасці ў Віліянаў павялічыўся ў параўнанні з іншымі сельскімі і навука-культуры раёнамі. Гэты раён павялічыў колькасць самадзейных артыстаў і спецыялістаў у параўнанні з іншымі сельскімі і навука-культуры раёнамі.

Мінае чэра сустрэлі выступленне самадзейных артыстаў з Віліянаў. Узровень мастацкай самадзейнасці ў Віліянаў павялічыўся ў параўнанні з іншымі сельскімі і навука-культуры раёнамі. Гэты раён павялічыў колькасць самадзейных артыстаў і спецыялістаў у параўнанні з іншымі сельскімі і навука-культуры раёнамі.

Мінае чэра сустрэлі выступленне самадзейных артыстаў з Віліянаў. Узровень мастацкай самадзейнасці ў Віліянаў павялічыўся ў параўнанні з іншымі сельскімі і навука-культуры раёнамі. Гэты раён павялічыў колькасць самадзейных артыстаў і спецыялістаў у параўнанні з іншымі сельскімі і навука-культуры раёнамі.

Мінае чэра сустрэлі выступленне самадзейных артыстаў з Віліянаў. Узровень мастацкай самадзейнасці ў Віліянаў павялічыўся ў параўнанні з іншымі сельскімі і навука-культуры раёнамі. Гэты раён павялічыў колькасць самадзейных артыстаў і спецыялістаў у параўнанні з іншымі сельскімі і навука-культуры раёнамі.

Мінае чэра сустрэлі выступленне самадзейных артыстаў з Віліянаў. Узровень мастацкай самадзейнасці ў Віліянаў павялічыўся ў параўнанні з іншымі сельскімі і навука-культуры раёнамі. Гэты раён павялічыў колькасць самадзейных артыстаў і спецыялістаў у параўнанні з іншымі сельскімі і навука-культуры раёнамі.

Мінае чэра сустрэлі выступленне самадзейных артыстаў з Віліянаў. Узровень мастацкай самадзейнасці ў Віліянаў павялічыўся ў параўнанні з іншымі сельскімі і навука-культуры раёнамі. Гэты раён павялічыў колькасць самадзейных артыстаў і спецыялістаў у параўнанні з іншымі сельскімі і навука-культуры раёнамі.

Беларускі дзяржаўны народны аркестр пачаў свой летні канцэртны сезон па гарадах і раённых цэнтрах рэспублікі. Шматлікія слушачы пацуюць творы беларускіх кампазітараў Д. Камінскага, Я. Глебава, І. Ронкіна і інш.

Пісьмы з аэрнага краю НА ПАРОЗЕ ПРАЦОЎНАГА ЖЫЦЦЯ

Закон аб узмашчэнні сувязі школы з жыццём народа, прыняты ў нашай краіне, прынёс вялікую карысць у справе працоўнага выхавання нашых юнакоў і дзяўчат. «Жыццё» поўніць сабою свабоднае прывіліжыя і сацыялістычныя прынятыя меры па спэцыяльнаму навучэнню і трамалска-карыснай працы ў школах, якія асноўна дзейнага ўдзелу адукацыі і камуністычнага выхавання маладога пакалення, — гаворыцца ў пастанове Савета Міністраў СССР «Аб павышэнні вытворчай адукацыі ў школах і дзіцячых садках агульнаадукацыйных школ», якая ўчора апублікавана ў друку.

Многія школы нашай рэспублікі паспяхова ажыццяўляюць прафесійна-навучнае навучэнне моладзі. Шмат заахвочваючых спраў напалі на ўрадавае ўважанне ў Міністэрства адукацыі і навукі. У Дзяржаўнай школе абсталявана добрая майстэрня. Тут ёсць асобны вузлы аўтамабільнага, разнастайнага інструментнага, многа розных схем і плакатаў. Мае школа сваю аўтамабільную, вельмі толькі няма трактара, а ён называецца паўтрактар.

Выкладчык матэматыкі гэтай школы Яфім Рыгоравіч Тамашаў умеў спалучае выкладанне свайго прадмета з прафесійным навучэннем школьнікаў. У час Вялікай Айчыннай вайны ён быў танкістам, механікам-вадзіцелем грознай машыны, уздзялічаў у баях пад Масквой.

Наш галоўны кансультант па тэхніцы, — гаворыць пра яго старшыня калгаса Аляксей Сарыкаў — стаў у полі трактар ці ў машыне яго асабліва нях на тэхніку. Прыдзе, паглядзіць, пакарыць, дзе трэба, некую дэталку замяніць — і адрозніваецца матар, прыбы злучыцца, што дарэмна працягнуць некалькі гадзін.

Не толькі гэтым вядомым наставнікам Яфім Рыгоравіч. Многа клопатоў ён пра тое, каб яго выхаванцы, закінваючы школу, адначасова атрымалі спецыялізацыю вадзіцеля аўтамабільнага і трактарнага.

У 1956 годзе Яфім Рыгоравіч падрыхтаваў 18 шафераў, у 1957 — 13, у 1958 — 37, 1959 — 35, а ў 1960 годзе — 6. Акрамя таго, у мінулым годзе павялічыў колькасць 30 шафераў мясных калгасаў. Яны паспяхова вадзілі экзамэн на шафера другога класа. І цяпер у школе ёсць 15 вучняў, якім хоць сёння выдадзены паводзіны на

права ваджэння машыны. Але вельмі баяды — маладыя яшчэ хлопцы, гадоў не хапае!

Яфім Рыгоравіч вучыць сваіх выхаванцаў не толькі кіраваць машынай. Кожны з іх уме адрамантаваць рухавік, задні мост і г. д., ведае асновы электрычнай справы.

У жыцці ёсць многа дарог і трэба кожнаму юнаку і дзяўчыне выбраць такую з іх, якая была б найбольш блізкай ім па схільнасцях, каб адрознівацца спецыялізацыя школы юнак і дзяўчына маглі б уключацца ў стварэнне будаўніцтва камуністычнага грамадства ў Дзяржаўнай школе працуюць Марыя Якаўлеўна Гатальска, якая шмат увагі аддае выхаванню ў дзяцей любові да роднай прыроды, вучыць будучых майстроў высокай урэдлівасці і жывага ладу. Школа мае свой сад, гадаваліны, агарод, цяпляць, парк, трасагадоўчую ферму. Значыць, ёсць дзе прыкласці атрыманне на ўроках вельмі і юным садовадам, і кукурузаводам, і даглядчыкам трусаў. Створана вытворчая вучэбная брыгада, якая летась асялела да калгаса раёна гектараў кукурузы. Усё рабілі сваімі рукамі школьнікі — і гной вазілі, і павесілі даглядалі, пасля сіласавалі кукурузу. Ірына Умывірава, Сяргей Откіна, Валерый Бугакаў і многі іншыя вучні паказвалі сваё добрыя кукурузаводам. Па 700 цэнтараў зялёнай масы кукурузы з гектара атрымалі школьнікі.

А яшчэ школа на працягу чатырох гадоў даследчую работу па вырошчванню кукурузы на насенні. Сялі чатыры гатункі кукурузы. Старанна даглядалі вучні свае дзялячкі: угноівалі, палілі, слалі, рабілі ўсе, каб добра расла кукуруза палеў. І я радалася юнак пераўтваральніцы прыроды, калі з'явілася першыя параткі, калі спеда ў іх доўга, адборнае зерне. Значыць, і ў нашых шматрох можа вырошчываць кукурузу на насенні! У мінулым годзе вучні Дзяржаўнай школы атрымалі да ста кілаграмаў зерня кукурузы!

Дырэктар школы Тацяна Мікалаўна Фадзеева вырашыла падзяліць сваёй радасцю з аграрным райсельгасінспекцыі тав. Заіцьям, параша аб планах на будучае. А ён нібы вядо халоднай вадзі выліў на галаву школьнікаў.

Саматужыцтва гэта, — скажаў, — кінце дарэмнай «справы» займацца.

Вядома, пасля такой гаворкі ў вучню ўсё запал знік. Навошта ж рабіць тое, чаг дарэмна не ўхалююцца, дзінь дзіньчэй забавай. Тацяна Мікалаўна з крыўдай расказвае, што даялося тое кукурузнае зерне, вырашчанае рукамі вучняў, скарміць трусам.

Скажам прама, напярэдня зрабіў аграром Заіцьям. Ды і школа дарэмна адступіла.

Даялося згодзіць выключна з мясцовых умоў. Ёсць у Браслаўе вялікая аўтабаза. Значыць, яна можа стаць і для школы добрай базой у вытворчым навучэнні. Не абсталяваныя іхкі — радыятарныя, матарны, сласарны, электрычны — дапамогу вучням аналдаць усімі вытворчымі прысмамі. Так і зрабілі: юнакі дзясяткі і дзясяткі класаў праходзіць вытворчую практыку ў цэхках аўтабазы, авалдоваюць спецыялізацыю шафера-сласара шырокага профілю.

А дзяўчатам дзясяткі класаў прапанаваны іншы спецыялізацыя. Ады з іх з заахвочаннем вучацца крою і шыццю, дамавостварэнню, другія будучы медыцынскімі сестрамі. Навучыны будучыя медыцынскі сестры адбываюцца на базе рэспітальніцы. Душою гэтай ювады з аэрнага краю справы з'яўляюцца галоўныя грач Вера Аляксандраўна Шылдоўска.

Дзяцінці вывучаюць тэлефон, тэлеграф, паштовыя аперцыі. Пасля сканчэння школы яны атрымаюць прафесію тэлефаніста, тэлеграфіста, работнікаў калгасных радыёвузлёў і паштовы справы.

Абавязковым лічыцца, каб кожны вучань займаўся грамадска-карыснай працай. Пад кіраўніцтвам Мікалая Антонавіча пасіяхова Мікалая Антонавіча вучыцца вытворная брыгада. У мінулым годзе напрыклад, школа асялела калгасу дзесяці гектараў кукурузы. Добры ўраджай атрымалі школьнікі — па трыццаці цэнтараў зялёнай масы з гектара! Узначалывала вучэбскую брыгаду камсамолька Вольга Ціранова. Добра правілі сабе дзеньчыны Іван Шлапак, Георгій Брыльвіч і іншыя.

Гадуюць школьнікі да калгаса трусаў. За два апошнія гады яны задалі на ферму 1600 трусаў.

Калгаснікі шчодралі давалі сваім юным памочнікам. Для школы калгас набыў інструменты для духавога аркестра, тэлевізар. Лепшыя вучні атрымалі прэміі.

А сёлета для калгаса «Дружба» вучні Браслаўскай школы асязелі сам гектараў кукурузы. Акрамя таго, вядзена значная доляна работа на прышкольных участках.

Мы расказалі аб тым, як у браслаўскіх школах рыхтуюць сласараў, шафераў, медыцынскіх сестёр, работнікаў сувязі. Выпускнікі дзіцячых школ за тое, што адначасова з агульнай сярэдняй адукацыяй яны атрымліваюць пэўную спецыялізацыю.

ЧУЦЕН ГОЛАС НАШ ДАЛЁКА

За апошнія гады наша літаратурна-навукова дзейнасць паспяхова вывучае ўзаемаствуючы беларускі літаратуры з рускай, украінскай і польскай літаратурамі. На жаль, гэтага нельга сказаць пра вывучэнне сувязей з літаратурамі іншых славянскіх народаў, а таксама з літаратурамі краін, якія яшчэ знаходзяцца пад прыгнётам капітала. Тут робіцца цяжка толькі першы крок. Таму выхад такіх кніг, як «Беларуская літаратура за мяжой» Д. Фактаровіча, В. Пімафеева, Н. Ляпідуса (Мінск, 1958) і «Беларуская савецкая літаратура за мяжой» Д. Фактаровіча (Мінск, 1961) — справа, якую трэба ўсёляк вітаць.

Д. Фактаровіч у сваёй кнізе паказвае, як паступова наша літаратура, народжаная ў рвалюцкіх 1905 і 1917 гадоў, «не толькі сваім народам, але і сусветнай культуры нясе... свой дар» (М. Багдановіч), займаючы ўсё больш становіцца агульным здабыткам і многіх нацыянальных і мясцовых літаратур утвараюцца адна сусветная літаратура» (К. Маркс і Ф. Энгельс. Маніфест Камуністычнай партыі). У гэтым асянне аўтар і разглядае папулярнасць беларускай савецкай літаратуры за мяжой.

Калі адрозніваць пасля Вялікага Кастрычніка ў некаторых краінах, у першую чаргу славянскіх, былі вядомы толькі асобныя творы нашых класікаў Янкі Купалы і Якуба Коласа, то з цягам часу колькасць вядомых за мяжой твораў майстроў беларускага мастацкага слова стала даволі значнай. Гэта тлумачыцца вядомымі поспехамі, якіх дасягнулі беларуская культура і літаратура за гады Савецкай улады.

Пералік замежных выданняў беларускай літаратуры, які робіць аўтар у першых раздзелах кнігі, сапраўды сведчыць, што «чужыны голас наш даўка за мяжой».

На вялікі жале, акрамя пераліку мы не знойдзем у кнізе такіх дасягненых калі выдаваць той ці іншы твор, хто быў перакладчыкам і г. д.

Аўтар агаворвацца на адной са старонак, што «праблема ўзаемнай інфармацыі і планамернай арганізацыі перакладчыцкай справы, якія адзначаны на кангрэсе ЮНЕСКА ў Дэлі (1956 г.) і на канферэнцыі ЮНЕСКА ў Парыжы (1958 г.)», паказваючы, што ўзаемаствуючы літаратуры Усходу і Захаду даследуюцца і ўлічваюцца з усімі недадаткамі. Таму нельга аперываць статыстычныя бібліяграфічныя па гэтым пытанню. Мы пазбыліны пакуль што магчымасці поўнаасю скажыце, дзе, хто і колькі выдася перакладаў або напісавы пра беларускіх аўтараў».

З гэтым мы згодны. Але ўсё ж пры магчымасці сё-то скажыце, дзе не гаварыць — з усім недаравальна. Прыязьмі адзін са шматлікіх прыкладаў, у Кітайскай Народнай Рэспубліцы выдана апошняя «Дрыгва» Якуба Коласа. Чаму не скажыце, што гэты твор выданы ў 1958 годзе пад загалоўкам «Стары герой-партызан» у перакладзе Лі Хэ-Міна, што ў кнізе змяшчаны біяграфічныя звесткі аб Якубе Коласе, уступны артыкул К. Крапівы і Я. Мазалькова.

Удала напісан творы раздзел кнігі — «Прыцелі і ворагі беларускай савецкай літаратуры за рубежам». У ім Д. Фактаровіч засяроджвае ўвагу чытача на кнізе Луі Арагона «Савецкі літара-

туры, падрабязна спыняюцца на пасляслова Іозефа Румера да чэшскага выдання 1955 года ан

Вісарыя Рыгоравіч Вяліцкі быў выдатным дзеячом свайго часу, перадавым барацьбітом супраць жахлівай рэацыіснасці мікалайскай эпохі. Яго грамадска-дзейнасць, рэвалюцыйная барацьба мела сваю спецыфіку, бо працягла галоўным чынам у сферы літаратурна-эстэтычнай.

13 чэрвеня — 150 год з дня нараджэння В. Р. Вяліцкага

Сіўнае адлюстраванне рэацыіснасці, на думку Вяліцкага, не адпавядае высокім прынцыпам сапраўднага мастацтва, і крытык патрабуе ад пісьменніка актыўнага ўмяшання ў жыццё. «У мяне нараджаецца якасць вяржасці супраць аб'ектыўных твораў мастацтва», — гаворыць ён у пісьме да В. П. Боткіна ад 8 верасня 1841 года. Праз два гады Вяліцкі зноў вяртаецца да гэтай думкі і фармулюе яе больш выразна: ён падкрэслівае, што мастацтва не павінна «аб'яждвацца класіфікацыяю палітычна-падобна да мастацтва безумоўна і дакладна адлюстроўваць у сабе прыроду, яно абавязана ўносіць «у свае адлюстраванні жыццё асабістую думку, якая мае ім і мэту і сэнс. Паэт нашага часу ёсць у той жа час і мысліцель».

Патрабаванне актыўнай ролі мастака і мастацтва ў грамадскім жыцці з'явілася важнейшым палажэннем рэвалюцыйна-дэмакратычнай эстэтыкі Вяліцкага. Абарончыя крокі гэтага палажэння, Вяліцкі тым самым адводзіў літаратуры і мастацтву вялікую ролю ў выхаванні жахлівай рэацыіснасці ў рэвалюцыйным пераўтварэнні жыцця. «На само мастацтва, — пісаў Вяліцкі, — нехта глядзець толькі ў сферы самаго мастацтва, без адносінаў да жыцця; такі погляд можа быць часам правільным, але ён заўсёды аднабоковы, асабліва ў адносінах да мастацтва Расіі». У прыведзеных словах заключаецца сутнасць таго, што Вяліцкі называў «гістарычнай крытыкай», галоўная задача якой, на яго думку, — раскритыкаваць грамадскае зместу мастацтва.

Карыстаючыся прынцыпамі гістарычнай крытыкі, Вяліцкі раскритыкаваў велізарнае значэнне рускай літаратуры, якая ў змрочную мікалайска-рэацыіснасць адзінай арэнай грамадскай дзейнасці ў асобе перадавых прадстаўнікоў якой народ бачыў, наводзе трагічнага выразу крытыка, «сваё азіны правядыроў, абаронцаў і збавіцеляў ад рускага самаўладства».

Абавязак мастака слова не толькі добра сумленна, прадава і таленавіта адлюстроўваць жыццё, рэацыіснасць, але з усёй страстасцю свайго душы «служыць ісціне», сучаснасці, адстойваючы перадавыя ідэі. Але, магчыма, усё гэта пазбавіць пісьменніка права на «свабоду творчасці», пытае Вяліцкі, і што трэба для таго, каб свабода творчасці натуральна сплалучалася ў пісьменніку з актыўным служэннем інтарэсам грамадства, лепшым ідэалам сучаснасці?

ФІЛЬМЫ пра В. Р. Вяліцкага

У сувязі са 150-годдзем з дня нараджэння вялікага рускага крытыка Вісарыя Рыгоравіч Вяліцкі на многіх гарадах і вёсках ініцыятыўна рэспублікі ў гэты дзень адзначаюць Вяліцкія дні. З вялікай цікавасцю беларускія глядачы знаёмяцца ў гэты дзень з хронікальна-дакументальнымі фільмамі «Вісарыя Вяліцкі» і «Вісарыя не паказана павятова горад Пензенскай губерні Чамбар, дзе прайшлі дзіцячы гады Вяліцкага, дом, у якім ён жыў у Пензе. Мясюскі ўніверсітэт, дзе ён вучыўся разам з Герцымам, Агарыным, Станіславам, Бермантам». На інаугурацыйным матэрыяле і першыя творы Вяліцкага фільм раскрывае фармаванне рэвалюцыйнага светапогляду вялікага рускага крытыка.

Куйбіцкая студыя кінахронікі выпусціла на экраны рэспублікі новыя хронікальна-дакументальныя фільмы «Тут жыў Вяліцкі». У многіх кінастатках рэспублікі перад пачаткам сеансаў прыводзіцца лекцыя і гутаркі «В. Р. Вяліцкі і яго творчасць», «Значэнне неміручых твораў Вяліцкага», «В. Р. Вяліцкі і яго літаратура» і інш. У дзея кінастаткаў арганізаваныя выставы і продаж твораў вялікага крытыка.

Н. КУЗЬМІЦКАЯ.

часнасці? «Для гэтага, — адказвае крытык, — не трэба прымушаць сабе, ...навоўчы фантазію; для гэтага трэба толькі быць грамадзянінам, сьмям сваёй грамадства і свайго эпохі, усяляючы сабе яго інтарэсы, зліць свае імкненні з яго імкненнямі».

Гэтыя словы Вяліцкага, сказаныя больш як сто гадоў назад, гучаць надзвычай актуальна і ў наш час, калі Камуністычная партыя дала лозунг — «за песню сувязь літаратуры з жыццём народа» і заклікала савецкіх пісьменнікаў быць у першых рэдах барацьбы за лепшыя ідэалы сучаснасці — за камунізм.

Вялікая заслуга Вяліцкага ў тым, што ён выпрацаваў новыя прынцыпы эстэтычнага аналізу і эстэтычнай ацэнкі твораў мастацтва. Вяліцкі сесна звязваў літаратуру і мастацтва з рэацыіснасцю, з патрабамі часу. Уважліва ён асноваваў галоўны крытэрыў прадзіянасці мастацкага твора — жыццё, ён азінавае тую ці іншую з'яву мастацтва ў залежнасці ад таго, насколькі глыбока адлюстроўвае яна рэацыіснасць, адпавядае патрабам сучаснасці, насколькі актыўна ўздзейнічае яна на жыццё, на грамадскае жыццё, якія ён эстэтычна вяртаеці. З пункту гледжання гэтых высокіх патрабаванняў Вяліцкі даў бліскучы аналіз і ацэнку мастацкай творчасці такіх валадаў рускай літаратуры, як Пушкіна і Гогаля.

Да разгляду і асэнсавання творчасці Пушкіна і Гогаля Вяліцкі падыходзіў з пазіцыі рэвалюцыйна-дэмакратычнага светапогляду, які выказаў іду багарабы з самадзяржаўна-прыгонніцкім ладам. Вызначаючы ролю і значэнне гэтых тытанаў мастацтва для рускай і сусветнай літаратуры, Вяліцкі даў ім надзвычай высокую ацэнку, назваўшы іх высокай пахвала, — гаварыў крытык, — якую толькі можа ў нашы дні заслужыць паэт, самы вялікі тытул, якім толькі здолеець ушанаваць яго сучаснікі і патамкі, заключаецца ў слове «народны паэт».

Упершыню ў літаратурнай крытыцы творчасць геналянага рускага паэта Пушкіна атрымала ў прадзе Вяліцкага разнабоковы, шчыльнаспалучаны аналіз. Пра гэты момант разгаворыцца пачынальнай новай рускай літаратуры, бо, на сутнасці, вынікам глыбокага раздум'я крытыка аб развіцці ўсяго літаратурнага праяву ў Расіі і ролі Пушкіна ў гэтым працэсе, аб далейшым шляху рускай літаратуры. «Наглядаючы за ходам ачыненай літаратуры, — пісаў Вяліцкі, — мы, натуральна, часта павіны былі ў мінулае адшукваць прычыны сучаснага і пранікаць у гістарычную сувязь з'яў. Чым больш думалі мы аб Пушкіне, тым глыбей пранікалі ў жыццё сувязь яго з мінулае і сучаснасцю рускай літаратуры і пераканаліся, што пісаць аб Пушкіне — значыць пісаць аб шляху рускай літаратуры; бо як ранейшая пісьменніцкая руская тлумачыць Пушкіна, так Пушкіна тлумачыць пісьменніцка, якія пайшлі за ім».

Такім чынам, Вяліцкі як геналяна літаратуры крытык надаваў вялікае значэнне гісторыка-літаратурным традыцыям у развіцці мастацкай літаратуры таго ці іншага народа, на якіх вырастаў новы пакаленні пісьменніцкай творчасці, і адна з іх гісторыя рускай літаратуры не можа быць правільна зразумета і вытлумачана, калі яна будзе разглядацца ізалявана ад папярэдніх этапаў развіцця літаратурнага праяву, які абумовілі такую з'яву. Такі вывад Вяліцкага меў выключна важнае тэарэтычнае значэнне для развіцця літаратурнай крытыкі як навуцы, для правільнага разумення заханамер-

насей літаратурнага праяву і творчай эвалюцыі пасабных пісьменнікаў. Гэта палажэнне рэвалюцыйна-дэмакратычнай эстэтыкі Вяліцкага рускага крытыка цалкам выкарыстоўваецца і нашым савецкім літаратуразнаўствам.

Вялікае ўражанне на Вяліцкага зрабіў бачка рускай прозы Мікалай Васільевіч Гогаля, выдатны творы якога далі крытыку магутны штуршок для новых глыбокіх раздум'яў над развіццём рускай літаратуры. Творчасць Гогаля дазволіла Вяліцкаму больш поўна ўзяць ізаля ізаля народнага пісьменніка, імяна ў сувязі з аналізам яго твораў ён развівае далей сваю тэорыю народнасці літаратуры. Калі аб'яўленне мастацкага волнту Крылова, Грыбаедава, Пушкіна дало магчымае Вяліцкаму выказаць каштоўную думку аб народнасці літаратуры як вымушчэнні яе нацыянальнай самабытнасці, то аналіз творчасці Гогаля дазволіў яму вызначыць другую не менш важную прыкмету народнасці літаратуры, якая калае адбтак на змест і форму твораў, а імяна — блізкасць пісьменніка да народнага мас, што садзейнічае пажаду «індыўідуальнасці, характэрнасці народа», вымушчэнні «духу ўнутранага і знешняга яго жыцця, з усімі яго тыповымі адценнямі, фарбамі і радзімым знакам».

Вялікага крытыка асабліва радавала тое, што Гогаля зварнуў увагу на народ, зрабіў прадстаўнікоў народа героямі сваіх твораў, маляўніча і каларытна адлюстравалі жыццё і быт народнага мас, не ўпадаючы пры гэтым у прастанароднасць.

Выход у свет «Мёртвых душ» Вяліцкі ўспрымаў як свята ўсёй рускай літаратуры, таму што геналяна твор гэты, наводзе слоў крытыка, з'явіўся якраз тады, калі ўніка асабліва неабходна ў асяржэцкую сіле новага будынага твора мастацкай літаратуры, бо кніжны рынак Расіі быў запубоўны ў той час базарнай, школьнай пісанай булгарынскага толку.

(Заключэнне на 4-й стар.)

ТВОРЧЫЕ ПАРТРЭТЫ

Мы цікавімся дэсам гэтага акцёра пята год. Яму з першых самастойных крокаў на сцэне спадарожнічае удача. Яго мюла хвалілі за сыграныя ролі, пра яго не аднойчы пісалі, але, на наш погляд, не патрабавалі большага, чым ён ужо зрабіў. Гаворка ідзе пра Віктара Тарасова.

Яго творчае жыццё ў Тэатры Янкі Купалы складалася так, як яно павінна складалася ў кожнага здольнага чалавеча. Актар свай працай, упартасцю і розумам заўсёды заслужае прызнання.

Адніў ў нябыт тыя чорныя дні, калі малодца акцёра гадзі выходзілі на сцэну з прывычнай рэжыяй: «Ёсці падзена» або моті магчымае праявіць свой талент, замініўшы захараўшага прэжэра. Дзе сённяшняга тэатра, яго сучаснасці і будучыню вырашае моладзь. Момант выпадкасці ў раскрыцці юнага таленту тэатра акцёра прыходзіць у тэатр пасля чатырохгодняга выпрабавання ў сценах інстытутаў, студый і адрозу ж уключаюцца ў рэпертуар. Ва ўсіх тэатрах разжыскеры шчодрэ выстаўляюць сілы маладзці. Пра моладзь напісана ў наш час нямала п'ес, ды і класіка, набышым дацціаціаціа Гамлетаў і Рамза, зачула сабе, сажавіта.

Паскардзіцца здольнаму маладому акцёру на тое, што яму «не даюць іграць», нехта. Хутэй — наадаварот. Усё часцей чуеш ад тых, хто хутэй і ўпаўнаважана прызначэнне гледаць, і іншыя просьбы: «Разжыскеры хрху! Дайце магчымае сабраць сілы, думкі для чарговай работы».

Моладзь цяпер іграе многа і часта. Але чаму так рэзка ў створаных яго вобразам прыкметны рысы той яркай індывідуальнасці, якая характэрна для творчасці старошага пакалення акцёраў беларускага тэатра? Чаму мы не бачым шчыра дастойную змену В. Платонаву, П. Малчанаву, Г. Глебаву, Л. Ржыцкай, А. Ільінакуму?

Тая шчодрасць, з якой Тэатр Янкі Купалы даў уварашаму вышукніку Тэатрына-мастацкага інстытута цылы рад буйных і яркіх роляў, тлумачыцца блізкасцю ўнутраных і вонкавых даных Тарасова да ларучных яму роляў, цікавай заўважкі ў дыпломных спектаклях.

Ячэ ў работах вышукніга курса інстытута ўмяне Тарасова кожны раз стваряў новы цікавы, запам'яталы вобраз характарызаваў яго як акцёра з шырокім творчым дыяпазінам. Які з вобразаў дыпломных спектакляў быў найбольш цікавы? Бадай, Іван Каламішаў у п'есе Горкага «Апошнія дні» і спектакль у многіх выначыў талент і трохштых купалаўшаў — М. Захаравіч, Г. Вансма, Г. Аўсінкіна. Сама атмасфера гэтай глыбокай п'есы дапамагла маладому акцёрам сацінтраваць свае думкі на перадчысланай, часам сур'ячылвай псіхалогіі горкаўскага героя, прымушала іх зачыць прадчуваннем рэвалюцыйнай навалынасці. Асэнсаванне паздзей вала да поспеху. Дэспатычын, страўны і сваіх імя геналяна Іван Каламішаў быў апошняй апаор паўшый пацкаўскай Расіі. Яго імянаўі да кожнай смелай думкі і палаліцыяні перад думкімі мы верылі да канца. Тарасаву не імкнуўся перабыцьшы адмоўныя рысы свайго героя. Ён іграў у стрыманым манеры, нічога не выстаўляючы ая паказ у абліччы Каламіцава.

У выкананні Тарасавым роляў Андраэ п'есе Розава «У добры час» і Брыгелы ў п'есе К. Гальдо «Слуга двух паню» праявілася другая акцёрская якасць — умяне

Калі 130 чалавек удзельнічаюць у гуртка мастацкай самадзейнасці і народным тэатры Рэчыцкага гарадскога Дома культуры. Надаўна ў Гомельскай студыі тэлебачання адбылася творчая сустрэча з заслужаным дзеячом культуры В. Сокалявым і ўдзельнікамі самадзейнасці. Сустрэча перадавалася па тэлебачанню.

На здымку: удзельнікі тацшавалыга калектыву выконваюць у студыі тэлебачання старадаўні гуцульскі танец «Чабань».

Фота М. Мінкавіча.

Вечар беларускай паэзіі

Вечар беларускай паэзіі ў вёсцы Чорная Сцяжка Смалевіцкага раёна быў арганізаваны членамі літгуртка Пліскай школы. Сакратар камсамольнай арганізацыі налгаса імя Кірова мастаўнік В. Бечык выступіў з дакладам аб росквіце беларускай культуры і

літаратуры. Затым зачулаў вершы беларускіх паэтаў Пятруся Броўкі, Максіма Танна, Аркадзя Куляшова, Аляксее Зарыцкага, Ніла Гілевіча і інш. Заключыўся вечар канцэрта самадзейнасці.

ЖЫЦЦЁВАЯ ПРАЎДА І РАМЕСНІЦКІЯ ШТАМПЫ

правільна разумець драматургічную задуму, дэка запліць пластычны вобраз. Акцёр запліць свай жыццярэалістасцю, хрху хітравай наўнасцю.

Я зварнулася да дыпломных работ Тарасова для таго, каб лягчы п'есе прарасчыць, які фармавалася творчая індывідуальнасць акцёра і што ў ёй было выкарыстана ў далейшым. Абапраўваючы на колькасці сыграных ім роляў, на іх Месца ў спектаклях, ім можам ужо гаварыць пра напрамак творчай індывідуальнасці В. Тарасова. Думалася, што гэты напрамак выкалікае сур'ячыл трыагоў. Акцёр шчодрэ пражэктуатаў свае «псіхалогічныя» даныя, але за чатыры гады так і не знайшоў яно, якое вызначала б характар сучаснага савецкага чалавеча, у прыватнасці, нацыянальна асаб-

Дзі (Востраў Афразыіт), Саргее («Веру ў цябе»), Міхала («Лявоіха на арбіце»). Герой гэтыя таксама не падобны адна на пералічаных п'есах. Але ўсім ім, бадай, аднолькава не пацінавала ў адным — у бачці драматургічнага матэрыялу. Прыгадаець гэты герой у выкананні Тарасова. Тая ж мяккая ўсмешка, мужная стрыманасць, лёгкасць выканання. Гэта добра. А дзе ж самае даражое ў мастацтва акцёра — палычынасць думкі і выразны паказ гэтай «нутранай бурэ» словамі, пластычна — пазвай? Дзе другі жыццё драматургічнага вобраза і ўага да жэста, руху, да той вонкавай формы, без якой не можна быць закончаным сцэнічнага вобраза? Там, дзе атрыць матэрыял ярчэйшы («Як»), і рэжысёр больш выразна, там, дзе вэнікі больш выразныя, там, дзе рэжысёр больш выразна («Веру ў цябе»), — і работа больш плыцювая. Аднак, ці можа гэта выключна ўласна пошукі? Мастацтва пераўвасалення — цяжкі і пакутлівы працэс, але ў той жа час азіны шлях да паказу праўды на сцэне.

Прачынае за работамі В. Платонава, Канстанціна Заслонава, Эпола, Уд. І. Леніна, Льва. Такое смела спадучыне, п'есе геналяна пана да вострахарактэрнага пад сілу не кожнаму акцёру. І жюга здэўляючага майстэрства пераўвасалення ў вобраз дасягае Платонаў!

Мне могуць запрэчыць: тут жа сама матэрыял, які кажуць, «працэс на акцёра». Ну, а што больш за ўсё здэўляе і вабіць у вобразах, якія стварэе Платонаў? Глыбокі псіхалогічны аналіз чалавечай сілы і слабасці, тонкае прадчуванне кожнага кроку, жэста, дзеяння, кожнай дэталі, ад да звычак героя. Хіба гэты недастаток маладому талентаўтаму акцёру ў дзіоў ролі? Я падкрэсліваю «талентаўтаму» таму, што каму мюла дадзена, з таго многа і патрабуецца.

Да адной са складаных роляў класічнага рэпертуару — вобраза Няхлодава ў інсцыроўцы раманіста Л. М. Талстога «Васкрэсенне» Віктар Тарасав зварнуўся ў той момант свайго творчага жыцця, калі здавалася, акцёр ужо быў падрыхтаваны да гэтай сустрэчы. Паспяховае выступленне ў ролі Валерыя («Трыця пататычна»), Збігнева («Смерць ваявода») (якая не зладца гэтае параўнанне лёгкаважкім) падрыхтавала акцёра да працы над вобразам талстоўскага героя. У сваіх папярэдніх работах Тарасаву, здавалася, ужо знайшоў асобныя рысы, а якіх зладцавацца характар Няхлодава. Аднак яму не хпіла галоўнага — глыбокага разумення сацыяльных і маральных прычын, якія выклікалі ўчыні гэтай тэатра. Тарасаву не ўдалося перадаць праз вобраз Няхлодава гучныя велікі надзвенна і сёння, — глыбокага розуму аб прызначэнні чалавеча, яго праве на шчодзіне. Ключ да раскрыцця ўсіх павадзін Няхлодава даецца ў наступных словах Талстога: «У Няхлодава, як і ў усіх людзях, было два чалавекі. Адзін — духоўны, ая чалавек дабра сабе толькі такога. Ясё было б дабрам і іншым людзям. І другі — жыццёвы чалавек, які шукае дабра толькі сабе і дэла гэтага дабра гатовы ахярываць дабрам усёга свету».

У вяршыце гэтых двух людзей развіваецца характар героя і раскрываецца галоўнае значэнства грамадства — яно разбывае і посе людзей спалатку дабрах.

Так, п'эза доля нудна Тарасова тлумачыцца прычынамі, якія нібы ад яго не залежалі: у азіных выпадках — слабая драматургія, у другіх — недастатковае вышчыне рэжысёра. Але галоўнае ўсё ж у тым, што акцёр ячэ не намушчыцца праўваць самастойна, дамагаюцца ўласнага вырашэння вобраза. І гэты велікі трыаковы сімптом сведчыць, што Тарасаву не хпіла ведання жыцця, асабістых назіранняў.

Напэўна, Тарасаву варту хрху вызваліцца ад частых выступленняў па тэлебачанню, якія рабе шчокажуць паглыбленай рабоце над новымі вобразамі. Тэатру варту паспрабаваць часцей выкарыстоўваць Тарасова па азінах характэрнасці, а не толькі па рысах сацыяльнага героя. Драматургія куды багачэйшая імяна ў гэтай якасці. І нішо так не дамагае акцёра ў пошукх свай індывідуальнасці, як спадучыне работы над ролямі геналяна пана з характэрнымі.

Старэйшаму пакаленню купалаўшчы наадава дастойная змена Гэта адна з хвалючых праблем сённяшняга тэатрынага мастацтва Беларусі. І барацьба за ўласнае творчае аблічча Віктара Тарасова — адна з пачынаў будучыні Тэатра імя Янкі Купалы.

Т. АРЛОВА.

НЕЗАБАЎНАЕ

На фатаграфіі — маладая дзучына. Зекінуўшы галаву, шчысла ўсімхічыцца, яна назірае палёт дзіржабыля. Гэта Таццяна Баўэр, аднакая савецкая разведчыца, якая загінула ў бах з немцаў-фашысцкімі захопнікамі.

... Праз шмат год пасля Вялікай Айчынай вайны ў Маскву прыйшло пісьмо з Будапешта. Яго аўтарам быў стары камуніст, адзін з камісароў Венгерскай савецкай рэспублікі і ўдзельнік Іштван Баўэр. Ён прасіў высветліць абставіны пагібелі яго дачкі Таццяны, удзельніцы барацьбы савецкага народа з гітлераўскім фашызмам. Пісьмо з Венгерскай Народнай Рэспублікі навікала ў маскоўскага пісьменніка М. Паляноўскага жаданне напісаць кнігу пра подзвіг мужай патрыётыкі.

акіраванай Беларусі прызвалілі тры перашушты. А праз тры дзень па вуліцах Мінска ішла нудна не прыкметная дзучына. У яе лашчэрае значылася, што выдэталіся ўружэнні ў вёсцы Таццяна Клімантовіч. Так пачала сваю дзейнасць у тыле ворага адважная савецкая разведчыца Таццяна Баўэр.

Гэта проста і лаканічна напісаная кніжка не можа не ўсхваляваць чытача. З яе старонак паўстае гераічны час Вялікай Айчынай вайны, незабытыя вобразы тых, хто, не шчодуочы жыцця, змагаўся за перамогу над фашызмам, чыя мужная барацьба і велікі дух будучы заўсёды прыкладам для нашага маладога пакалення.

Перад чытачом прыходзіць цэлы галерэйны баявых палпнічкі Таццяны Баўэр: разведчыкі Андрэй і Наташа, падполчыні Тамара Сінара і Ганна Баронцова, Павел Кучараў і Апанас Юркевіч, Марыя Жлоба і Канстанцін Сумец, чэшскі лейтэнант Юзаф Басці, венгерскі сержант Пал Сенашы і многія іншыя. Дзейнасць Таны і яе сяброў, дзэржача і ўмелае выкананне баявых заданняў — ад выкрадання зброі з гэтапа да перадачы велікі важнай інфармацыі ў Маскву — перакананна паказана аўтарам на фон геналяна п'есе тэатрынага барацьбы, у шчыльнай сувязі з савецкім падполлем, Вялікай зямляй.

«Я ведаю, — пісала Тая, — перамога будзе за намі». І яна рэбіла ўсё, каб хутэй наблізіць гэты жаданы час. Калі двух год знеходзілася дзучына ў тыле ворага, выконваючы самыя цяжкія баявыя заданні. Кожную хвіліну яе пагражала небяспека, але ніякія

Г. КАРАТКЕВІЧ, член праўлення Таварыства савецка-венгерскай друмы. М. Масква.

